

In gesprek met Peter Camp over bouw- en groepsprocessen

Peter Camp is auteur van het boek *Wonen in de 21e eeuw. Naar een hedendaags Utopia*. Daarin beschrijft hij ontwikkelingen in en rond gemeenschappelijk wonen, met 250 voorbeelden in Nederland en België. Wij hebben het dikke boek allebei nog niet helemaal uit als we Peter in Arnhem opzoeken, maar weten wel dat we aan het goede adres zijn voor een interessant gesprek.

Als we aan komen rijden bij zijn huis, valt direct de mooie ligging op. Het kantoor zit weliswaar aan de straatkant, maar het woonhuis kijkt uit over de Rijn. Het affiche op het raam over Muziek bij de burens (huisconcerten) doet vermoeden dat Peter Camp goede contacten heeft in de wijk. Toch is hij bezig met een nieuw gemeenschappelijk wonen project. Waar komt zijn passie voor gemeenschappelijk wonen vandaan? En vooral: waar gaat het naartoe?

Drie jaar

In de epiloog van zijn boek vertelt Peter dat zijn familie van oudsher betrokken is bij gemeenschappelijk wonen, in verschillende vormen. Variërend van een commune, erfdelen avant la lettre en gemeenschappelijk wonen-light. Zelf wilde hij in zijn jonge jaren ook niets liever dan in een commune wonen. Zijn vrouw weerhield hem er destijds van en, vertelt Peter lachend, dat vindt hij bij nader inzien heel erg verstandig.

Maar zijn belangstelling voor andere,

gemeenschappelijke woonvormen bleef en leidde in 2017 tot zijn boek; een complete encyclopedie op dit terrein. Peter: 'Mijn werk als organisatie-socioloog heeft altijd bestaan uit inventariseren, ordenen, in een model gieten en doorgeven. Zo ben ik ook aan dit boek begonnen. Drie jaar lang heb ik informatie verzameld en projecten bezocht. En het werd meer en meer, de verscheidenheid in woonvormen en initiatieven is enorm. Allemaal met het raakvlak van gezamenlijkheid en wonen.'

Locatie is bepalend

Peter: 'Iedere zichzelf respecterende gemeente zou van al deze vormen iets binnen zijn grenzen moeten hebben of op zijn minst bereid zijn dit te faciliteren. Zodat er voor iedereen wat wils is en mensen niet hoeven weg te trekken als ze naar een specifieke woonvorm op zoek zijn. Vooral als je wat ouder wordt, is het een slecht idee om je vertrouwde omgeving achter je te laten. Gemeentes kunnen hierin samenwerken met woningcorporaties en projectontwikkelaars.'

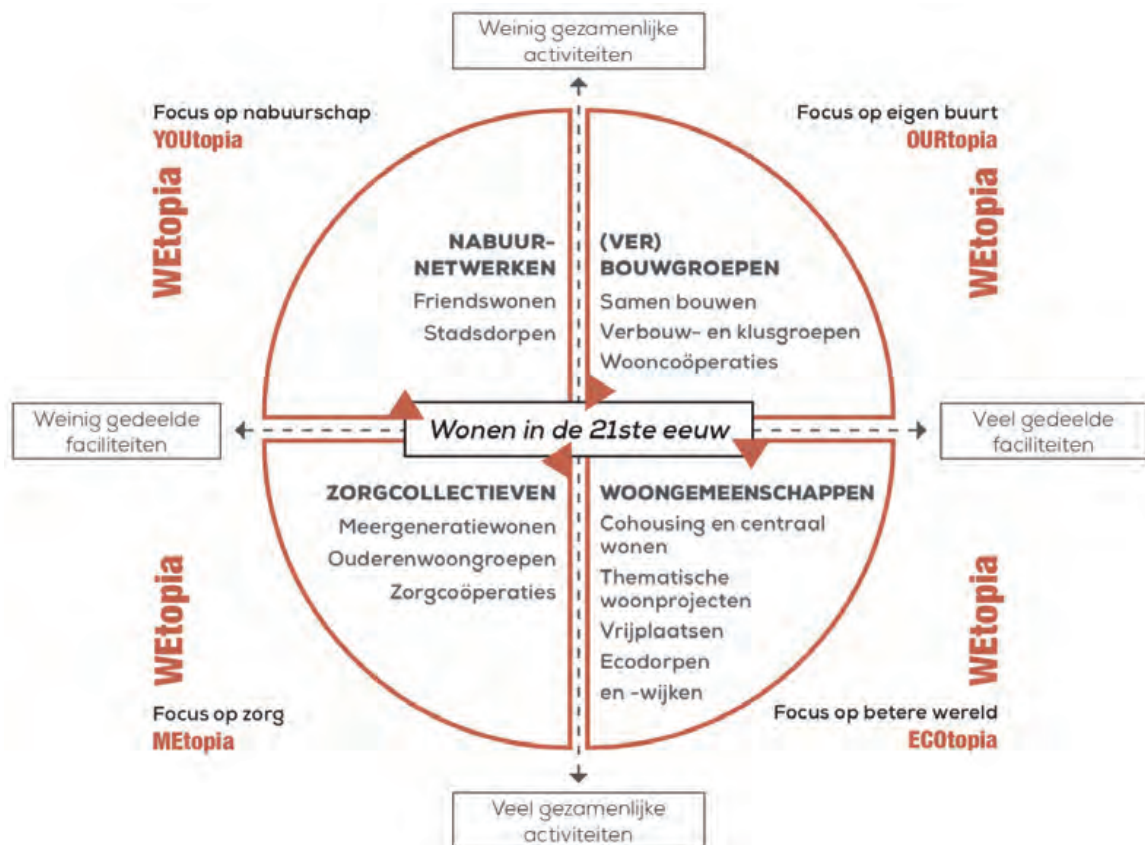
Ook hebben zij de rol om hun inwoners te laten zien welke mogelijkheden er zijn. Daarmee geven ze mensen de kans een ander leven te leiden.'

Intussen is hij zelf met een kleine groep gelijkgestemden bezig met een project in de creatieve wijk Coehoorn in hartje Arnhem. Peter: 'We hadden al een uitgewerkt plan voor een project hier vlakbij. Maar de plek voldeed niet aan de wensen. Nu er een locatie is in de binnenstad, is iedereen enthousiast. De setting is wat mij betreft veel minder gunstig, maar zo werkt het blijkbaar, de locatie is heel erg belangrijk.'

Passen en meten

Peter: 'We werken binnen dit project volgens het Berlijns model. Dat wil zeggen dat we met een kleine groep de uitgangspunten opstellen.

Pas als er een schetsontwerp is met daaraan gekoppeld een prijskaartje, gaan we anderen werven. Tegenwoordig is het geen doen om met een grote groep bottom-up iets op te zetten. De eerste generatie woongemeenschappen is in de jaren '70-'80 wel zo begonnen. Men dacht vanuit de groep: wat willen we samen bereiken. Nu is de gedachte: wat wil ik hebben, en hoe krijg ik dat voor

Matrix

In zijn werkend bestaan ontwikkelde Peter Camp als organisatie-socioloog een matrix om nieuwe groepsprocessen op gang te brengen. Tijdens ons gesprek grijpt hij vaak terug naar zijn kennis op dit gebied om de groepsdynamiek binnen woongemeenschappen uit te leggen en te illustreren. Er is een e-book beschikbaar waarin de werking van de matrix staat beschreven: *Delen met de matrix*. Zie ook: campmatrix.nl

elkaar in en met de groep. De uitgangspunten en wensen zijn ook nog eens enorm divers, dat is ontzettend complex.

Daar komt bij dat het bouwproces en het groepsproces totaal verschillende dynamieken kennen. Je ontkomt er niet aan om je op beide fronten te laten bijstaan door een externe deskundige. Een bouwexpert die stenen wil stapelen en iemand die aan groepsvorming werkt. En die twee moeten passen en meten, want ook aan de individuele wensen moet waar mogelijk tegemoet gekomen worden.'

In de buurt

Belangrijk is ook de relatie tussen de woongemeenschap en de buurt. Hoe verhoud je je tot je directe omgeving, of je nu in de stad zit of op het platteland.

Hoe verhoud je je tot de buurt? Doen mensen van buiten mee aan het koor?

Peter: 'Goede projectontwikkelaars zijn tegenwoordig buurtontwikkelaars en lopen in dat opzicht vaak voor op gemeentes. Een gebouw staat niet op zich: welke voorzieningen zijn er in de buurt en welke rol speelt omgekeerd bijvoorbeeld de gemeenschappelijke ruimte in de buurt? Komen mensen van buiten meedoen aan het koor of de schildercursus? Gelukkig zijn er op allerlei plaatsen en vanuit uiteenlopende disciplines mensen die zich verdiepen in community-building en gemeenschappelijk wonen en daarover schrijven*.'

Collectief verhaal

Natuurlijk vragen we Peter ook of hij tips heeft voor bestaande woongemeenschappen. Peter: 'Het is van belang dat je als groep een collectief verhaal hebt. De meeste woongemeenschappen zijn vanuit een grote bevoegenheid en met grote ambities gestart. Er zat een ideologische gedachte achter en bewoners werden daarop streng geselecteerd.'

Een gezamenlijk doel helpt om de groep vitaal te houden

Zo groot hoeft het allemaal niet meer te zijn. Maar een gezamenlijk doel helpt om de groep vitaal te houden. Dus drink niet alleen koffie met elkaar, maar nodig regelmatig sprekers uit die jouw verhaal actueel en levendig houden. Schud de boel af en toe een beetje op. En richt de omgeving zo in dat niet alleen geplande maar ook ongeplande ontmoetingen makkelijk ontstaan. Gun daarnaast iedereen zijn privacy. Soms zoek je elkaar op en soms trek je de deur liever even achter je dicht. Het is eigenlijk net familie.'

Maria Leemreize

Ellie Tap

* Twee wetenschappelijke boeken over cohousing die Peter Camp aanraadt:

Betrokkenheid

(auteur: Philip Krabbendam)

Learning from co-housing initiatives

(auteur: Lidewij Tummers)